

**وزارت تحصیلات عالی
معینیت علمی**

**لایحه‌ی شمولیت در کادر علمی پوهنتونها و مؤسسات
تحصیلات عالی**

شرایط شمولیت برای نامزد پوهنیا:

ماده‌ی چهارم:

۱. داشتن سند ماستری که برای فارغان خارج از کشور تائید ریاست انسجام امور اکادمیک را دارا باشد.
۲. عدم تجاوز سن از ۳۵ سال.
۳. پایین نبودن اوسط نمرات دوره‌ی تحصیل ماستری از ۸۰٪ ، در صورتیکه در سند تحصیلی نمرات به شکل ارقام درج نباشد، اوسط نمرات دوره تحصیل بر اساس معادلت محاسبه میگردد. این ماده شامل حال اعضای کادر بر حال علمی که برای پروگرام ماستری به خارج فرستاده میشوند نمی گردد.
۴. ارائه‌ی موفقانه‌ی کنفرانس علمی تحت نظر هیأت ژوری سه نفری، در محضر استادان پوهنخی و مدعوین از سایر پوهنخی ها .
۵. سپری نمودن موفقانه امتحان شمول رقابتی و اخذ لااقل ۶۵ نمره، در صورتیکه متقاضیان بیشتر از تعداد ضرورت باشد.
۶. تسلط به یک زبان معتبر خارجی جهت استفاده از منابع علمی .

شرایط شمولیت برای نامزد پوهنمل:

ماده‌ی پنجم:

داشتن دیپلوم PhD که تائید ریاست انسجام امور اکادمیک را دارا باشد.

۱. عدم تجاوز سن از ۴۰ سال .
۲. ارائه‌ی موفقانه‌ی کنفرانس علمی تحت نظر هیأت ژوری سه نفری در محضر استادان پوهنخی و مدعوین از سایر پوهنخی ها. هرگاه متقاضی بیشتر از تعداد مورد ضرورت باشد به بهترین کنفرانس به فیصله هیأت ژوری حق اولویت داده می شود .
۳. تسلط کامل به یک زبان معتبر خارجی جهت اشتراک و نمایندگی از موسسه در مجالس علمی بین المللی .

فصل سوم

طرز گرفتن امتحان شمول

اعلان استخدام

ماده‌ی ششم:

الف- استخدام به کادر علمی باید از طریق وب سایت وزارت تحصیلات عالی، وب سایت و تخته‌ی اعلانات مؤسسه‌ی تحصیلات عالی مربوطه، یک رسانه‌ی صوتی و یک رسانه‌ی تصویری دولتی که دارای پوشش سراسری ملی باشد، یکماه قبل به اعلان سپرده شود .

ب- در اعلان درجه‌ی تحصیلی، دیپارتمنت، رشته، پوهنخی و مؤسسه‌ی تحصیلات عالی وضاحت داده شود.

وقت استخدام:

ماده‌ی هفتم:

استخدام به کادر علمی موسسات تحصیلات عالی سالانه دو مرتبه، یکبار در شروع نیمه اول و بار دیگر در شروع نیمه دوم سال صورت می‌گیرد.

ضرورت استخدام:

ماده‌ی هشتم:

استخدام به کادر علمی در صورت ضرورت، متکی بر حجم فعالیت‌های آکادمیکی دبیرتمنت و موجودیت بست صورت می‌گیرد.

صلاحیت استخدام:

ماده‌ی نهم:

امتحان شمولیت در کادر علمی تنها در موسسات تحصیلات عالی‌ای که دارای صلاحیت پذیرش اند، اخذ شده می‌تواند. امتحان تحت نظر هیأت‌ممتحن مشتمل بر حداقل سه عضو کادر علمی که دارای رتبه‌ی علمی پوهندوی و بالاتر از آن و یا پوهنمل دارای درجه‌ی تحصیلی دوکتورا باشند، اخذ می‌گردد.

تعیین هیأت ممتحن

ماده دهم:

ترکیب هیأت ممتحن به پیشنهاد دبیرتمنت و تأیید شورای علمی پوهنخی تعیین می‌شود. اعضای کادر علمی واجد شرایط از دبیرتمنت‌های مشابه نیز عضو هیأت ممتحن بوده می‌توانند.

تهیه سوالات

ماده‌ی یازدهم:

سوالات امتحان شمول به کادر علمی هر دبیرتمنت قبلاً توسط استادان خود دبیرتمنت و در حالات ضروری که توسط شورای علمی پوهنخی تشخیص می‌شود، به اشتراك استادان سایر دبیرتمنت‌ها تهیه و بصورت سر بسته و محفوظ در اداره پوهنخی نگهداری می‌شود.

در تهیه‌ی سوالات تنها اعضای کادر علمی که رتبه‌ی علمی پوهندوی و یا بالاتر از آن دارند و یا پوهنمل دارای سویی تحصیلی دوکتورا اند؛ سهم می‌گیرند.

موضوع، تعداد و نوع سوالات

ماده‌ی دوازدهم:

الف- سوالات امتحان شمول هر دبیرتمنت از مضامینی تهیه می‌گردد که توسط دبیرتمنت مورد نظر تدریس می‌گردد.

- ب- تعداد سوالات هر مضمون متناسب به تعداد ساعات درسی یا کریدت آن مضمون تهیه می‌گردد
- ج- سوالات باید جامع بوده و طوری طرح گردد که ارانه‌ی معلومات عمیق، همه جانبه و تفصیلی را ایجاب نماید .

طرز گرفتن امتحان

ماده‌ی سیزدهم:

در گرفتن امتحان شمول مراتب ذیل مراعات می شود:

۱. پارچه‌ی امتحان دارای کتنگ میباشد که شهرت کاندید تنها در آن نوشته می شود.
۲. هیأت ممتحن شماره های سوالات را در یک صندوق یا قطی قرار داده و از بین آن ده شماره را توسط کاندیدان به شکل قرعه انتخاب می نماید.
۳. هیأت ممتحن بعد از انتخاب شدن شماره‌ی سوالات، پاکت سر بسته‌ی سوالات را باز کرده و سوالات مربوط به هر شماره را به کاندیدان ارائه می نماید.
۴. امتحان فقط به شکل تحریری اخذ می شود .
۵. هیأت ممتحن بعد از اخذ امتحان از استادان رشته های مربوطه ایکه مسؤولیت تدریس مضمون را به عهده دارند، کلید حل سوال را مطالبه کرده و آنرا در یک پاکت سر بسته بعد از مهر و نشانی شد به ریاست پوهنخی جهت نگهداری مصون تسلیم می نماید.
۶. هیأت ممتحن کتنگ های پارچه های امتحان را از آن جدا ساخته و در یک پاکت سر بسته بعد از مهر و نشانی شد به ریاست پوهنخی جهت نگهداری مصون تسلیم نموده، و پارچه ها را جهت ارزیابی به استادان مربوط تسلیم می نماید. تنها استادان حایز رتبه‌ی علمی پوهندوی و بالا تر از آن و یا پوهنمل دارای سند تحصیلی دوکتورا می توانند در ارزیابی پارچه‌ی امتحان سهم بگیرند .
۷. استاد ارزیابی کننده در عین روز تسلیم گیری ، پارچه‌ی امتحانات را ارزیابی کرده و آن را به هیأت ممتحن اعاده می نماید.
۸. استادان ارزیابی کننده نمره هر سوال را به رقم و حروف در مقابل سوال مربوط رسانده و امضا می نمایند .
۹. هیأت ممتحن نتایج امتحان را مطابق نمره های داده شده توسط ارزیابی کنندگان بالای کتنگ پارچه امتحان و شقه امتحان رسانیده و بعد از امضای تأییدی شان، آنرا به اداره پوهنخی تسلیم میدهد .

کامیابی رقابتی

ماده‌ی چهاردهم:

در صورت تعدد کاندیدان و محدود بودن بست به کاندیدان حایز بلند ترین نمره کامیابی برای استخدام حق اولویت داده می‌شود. هرگاه کاندید حایز نمره‌ی بلند تر قادر به ارائه موفقانه کنفرانس نگردد، از کاندیدان کامیاب دارای نمرات بعدی برای ارائه‌ی کنفرانس دعوت به عمل می‌آید.

کاندیدان سویه های مختلف:

ماده‌ی پانزدهم:

در صورت موجودیت کاندیدان به سویه های مختلف تحصیلی، استخدام کاندیدان حایز سویه‌ی تحصیلی عالی تر، در صورتیکه شرایط استخدام را مطابق احکام این لایحه تکمیل نموده باشد، حق اولویت داده می‌شود.

چانس دوم:

ماده‌ی شانزدهم:

امتحان شمول به کادر علمی چانس دوم ندارد.

اعلان نتایج

ماده‌ی هفدهم:

نتایج امتحان در عین روز بعد از اخذ امتحان توسط اداره‌ی پوهنخی اعلان می‌شود.

رسیدگی به عدم قناعت

ماده‌ی هژدهم:

الف- کاندیدان در صورت عدم قناعت به نتیجه‌ی امتحان، طی حد اکثر سه روز بعد از اعلام نتایج در خواست تجدید نظر را به اداره‌ی پوهنخی تقدیم می‌نمایند.

ب - رییس پوهنخی تقاضای تجدید نظر را طی دو روز به هیأت ممتحن رسماً محول می‌سازد. هیأت ممتحن طی سه روز در حضور کاندید و استادان ارزیابی کننده، حل سوالات را با کلید آن مطابقت داده و درباره صحت بودن ارزیابی ابراز نظر می‌نمایند.

ج- ابراز نظر هیأت ممتحن در باره‌ی نتایج امتحان، نهایی می‌باشد.

حق اشتراک دوباره به امتحان:

ماده‌ی نوزدهم:

اشخاصیکه یکبار در امتحان شمول به کادر علمی اشتراک نموده و موفق به شمولیت در کادر علمی نشده‌اند، بعد از سپری شدن حد اقل یکسال، در صورتیکه سایر شرایط تکمیل باشد، برای تنها یکبار دیگر در امتحان اشتراک نموده می‌توانند.

فصل چهارم طرز برگزاری و ارزیابی کنفرانس

تعیین هیأت ژوری

ماده‌ی بیستم:

الف : برای تعیین موضوع و ارزیابی کنفرانس علمی ، دبیرتمنت مربوطه هیأت ژوری سه نفر را تعیین کرده و به تایید شورای علمی پوهنځی میرساند.

ب : هیأت ژوری برای ارزیابی کاندیدان دارای درجه تحصیلی دوکتورا ، باید دارای درجه‌ی تحصیل دوکتورا و یا دارای رتبه علمی پوهاند و برای ارزیابی کاندیدان دارای درجه‌ی تحصیلی ماستری و لیسانس باید ماستر و دارای رتبه علمی پوهندوی و بالاتر از آن باشد .

حق ارائه‌ی کنفرانس

ماده‌ی بیست و یکم :

ارائه‌ی کنفرانس در صورتیکه سپری کردن امتحان شرط دانسته شده باشد، تنها از متقاضیانی مطالبه می گردد که در امتحان شمول حایز نمره‌ی کامیابی شده باشند.

چانس دوم

ماده‌ی بیست و دوم :

ارائه‌ی کنفرانس علمی چانس دوم ندارد، اما در صورت غیابت موجهی کاندید در روز معینه، وقت مناسب دیگری برای ارائه‌ی کنفرانس تعیین شده می تواند.

تعیین موضوع کنفرانس

ماده‌ی بیست و سوم:

هیأت ژوری طی سه روز، موضوع کنفرانس را تعیین و به کاندید کادر علمی ابلاغ می کند.

مهلت آمادگی

ماده‌ی بیست و چهارم:

برای آماده ساختن کنفرانس و ارائه‌ی آن به کاندید کادر علمی حد اقل ده روز وقت داده میشود.

حتمی بودن حضور هیأت ژوری در کنفرانس

ماده‌ی بیست و پنجم:

هیأت ژوری باید حین ارائه‌ی کنفرانس شخصاً حاضر بوده و متکی بر چشم‌دید بالفعل، ارزیابی خویش از کنفرانس را ارائه نماید.

وقت برای ارائه‌ی کنفرانس

ماده‌ی بیست و ششم:

برای ارائه کنفرانس ۱۵-۲۰ دقیقه و برای پاسخ به سوالات ۱۰ دقیقه وقت داده می‌شود.

محتوای گزارش ارزیابی

ماده‌ی بیست و هفتم:

هیأت ژوری نظریات توحیدشده و یاجداگانه‌ی خود را در باره‌ی موضوعات ذیل ارائه می‌نماید:

۱. توانایی ارانمی مطالب .
۲. حفظ تسلسل منطقی موضوعات از مقدمه تا نتیجه گیری و سفارشات .
۳. صلاحیت و پختگی استدلال و اجرای مناقشه .
۴. استنباط منطقی نتیجه گیری و سفارشات از اجرای مناقشه .
۵. استفاده از تکنالوژی، جداول و چارت ها .
۶. قدرت پاسخ گویی به سوالات و اعتماد به نفس .

طرز محاسبه ی نمره ی ارزیابی

ماده‌ی بیست و هشتم:

الف در صورت گزارش واحد توحیدشده‌ی هیأت ژوری، برای هر موضوع مندرج ماده‌ی بیست و پنج یک، دو و یا سه مثبت داده میشود و برای کامیابی اخذ حداقل دوازده مثبت شرط دانسته می‌شود.
ب- در صورت گزارش های جداگانه؛ هر عضو هیأت ژوری برای هر موضوع یک، دو و یا سه مثبت داده و برای کامیابی اخذ حداقل دوازده مثبت ضرب تعداد اعضای هیأت ژوری شرط دانسته میشود.

طی مراحل استخدام داوطلب موفق

ماده‌ی بیست و نهم:

الف- استخدام داوطلبی که موفق به اخذ نمره‌ی کامیابی شده، مطابق احکام قانون تحصیلات عالی طی مراحل می‌گردد .
ب- هیچ یک از مراجع ارزیابی کننده بدون موانع قانونی و دلایل موجه نمی‌توانند از استخدام متقاضی واجد شرایط خود داری نمایند.

قید زمانی طی مراحل استخدام

ماده‌ی سی ام:

الف- طی مراحل شمولیت به کادر علمی از وقت اعلان نتایج امتحان شمول تا کسب منظوری نباید از سه ماه بیشتر را در بر بگیرد. این مدت برای پوهنتونها و موسسات تحصیلات عالی ای که دارای صلاحیت استخدام به

کادر علمی نیستند، و پذیرش به کادر علمی آنها در موسسات تحصیلات عالی دیگر صورت میگیرد، الی پنج ماه بوده میتواند.

ب- پیشنهاد شمول به کادر علمی از تاریخ تصویب آن در دیپارتمنت دارای صلاحیت استخدام صورت میگیرد.

منع استحصال وظیفه قبل از استخدام
ماده سی و یکم:

پوهنتونها و موسسات تحصیلات عالی حق استحصال وظیفه از کاندیدان شمولیت به کادر علمی را قبل از تصویب تقرر در دیپارتمنت ندارند.

فصل پنجم شمولیت مجدد در کادر علمی

شرایط شمولیت مجدد

ماده سی و دوم:

شمولیت مجدد در کادر علمی با در نظر داشت شرایط ذیل صورت میگیرد:

- ۱- در صورتیکه قبلاً بیشتر از یکبار از کادر علمی منفک نگردیده باشد.
- ۲- در صورتیکه سن متقاضی برای تقرر مجدد به رتبه پوهاند و پوهنوال از ۶۰ سال و برای رتبه پوهنمل و پوهندوی از ۵۰ سال و برای رتبه پوهنیار و پوهیالی از ۴۰ سال تجاوز نکرده باشد.
- ۳- در صورتیکه دوره انفصال متقاضی در موسسه تحصیلات عالی کمتر از دوره کار موصوف نباشد و به هیچ صورت از ده سال تجاوز ننماید.

شمولیت کارمندان پست های عالی دولتی

ماده سی و سوم:

اعضای کادر علمی که طبق فرمان و صوابدید دولت با حفظ حقوق کادر به پست های مختلف دولتی کار می کنند، تابع طی مراحل شمولیت مجدد و احکام ماده سی و یکم این لایحه نمی شوند.

شمولیت در موسسات اکادمیک

ماده سی و چهارم:

اعضای کادر علمی که در زمان انفصال و قطع علاقه از کادر علمی در پوهنتونها و موسسات اکادمیکی داخلی و خارجی ایفای وظیفه نموده باشند، بر اساس آرایهی اسناد معتبر از مجاری رسمی صرف از حکم فقره سوم ماده سی و دوم معاف می باشند.

مراحل اداری شمولیت مجدد

ماده سی و پنجم:

شمولیت مجدد اعضای کادر علمی که واجد شرایط باشند، بر اساس حکم مقام ذیصلاح، فیصله مجلس دیپارتمنت، موافقه ریاست پوهنخی و پیشنهاد ریاست موسسه عنوانی وزارت تحصیلات عالی صورت می گیرد. پیشنهاد مذکور بعد از بررسی در ریاست انجمن امور اکادمیک منظوری اخذ میگردد.

تشخیص رتبه بعد از شمولیت مجدد

ماده سی و ششم:

شمولیت مجدد در کادر علمی موسسات تحصیلات عالی و پوهنتونها در صورت موجودیت دوسیهی کادری و اسناد معتبر که مبین رتبه علمی متقاضی قبل از انفصال باشد، با حفظ قدم به عین رتبهی قبلی صورت می گیرد.

تشخیص رتبه در صورت کار در موسسات اکادمیک

ماده سی و هفتم:

تثبیت رتبه اعضای کادر علمی ای که در دوره انفصال در موسسات علمی - اکادمیکی داخلی و خارجی ایفای وظیفه کرده و آثار با ارزش علمی ایجاد کرده باشند، مطابق قانون تحصیلات عالی صورت می گیرد.

شمولیت به کادر علمی بعد از ختم تحصیل

ماده سی و هشتم:

تقرر مجدد اشخاصیکه به موافقه و یا توسط دیپارتمنت و اداره ی پوهنخی جهت تحصیلات عالی به خارج رفته اند، تابع طی مراحل شمولیت مجدد نبوده و بر اساس سند ختم موفقانهی تحصیل و کسب منظوری وزارت بدون رعایت حکم ماده سی و یک این لایحه صورت میگیرد.

فصل ششم

احکام نهائی

تبدیلی از موسسات تحصیلات عالی خصوصی

ماده ی سی و نهم:

اشخاصیکه در موسسات تحصیلات عالی غیر دولتی تقرر یافته و به ترفیعات علمی نایل گردیده اند، در موسسات تحصیلات عالی دولتی تبدیل شده نمی توانند.

اجتناب از تأخیر بی مورد

ماده ی چهارم:

دیپارتمنت ها و شوراها حق ندارند طی مراحل استخدام و استخدام مجدد را بدون دلایل قانونی و اکادمیک معطل قرار بدهند و سبب متضرر شدن داوطلبان عضویت کادر علمی و متقاضیان اعادهی

عضویت کادر علمی شوند. هرگونه اهمال و بی توجهی قابل بازخواست دانسته می شود.

انفاذ

مادهی چهل و یکم : این لایحه بعد از منظوری مقام وزارت نافذ و با انفاذ این لایحه (۱۹۳۳ - ۱۳۸۸/۵/۸) ، احکام لوایح و رهنمودهای قبلی دربارهی طرز پذیرش و استخدام در موسسات تحصیلات عالی ملغی میگردد.